

POSTANOWIENIE

22 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 22 września 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B.S.

przeciwko A.S.

o rozwód,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Szczecinie

postanowieniem z 7 lipca 2023 r., X RC 236/23,

o oznaczenie sądu właściwego,

odmawia oznaczenia sądu.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 45 k.p.c., oznaczenie przez Sąd Najwyższy sądu, przed który należy wytoczyć powództwo, następuje wówczas, gdy w myśl przepisów kodeksu nie można na podstawie okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej. Natomiast w myśl art. 41 k.p.c. powództwo w sprawach ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma - sąd miejsca zamieszkania powoda. W konsekwencji konieczność oznaczenia przez Sąd Najwyższy sądu, przed który należy wytoczyć powództwo o rozwód, aktualizuje się dopiero w razie stwierdzenia, że żadna ze stron nie ma miejsca zamieszkania ani zwykłego pobytu w okręgu sądu, w którym małżonkowie mieli

ostatnie miejsce zamieszkania, ani nie zamieszkuje w Polsce. Zgodnie z art. 25 k.c. miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Pobyt czasowy nie jest jednoznaczny z pobytem stałym, zatem - w razie wątpliwości - należy żądać od strony sprecyzowania, w jakiej miejscowości przebywa z zamiarem stałego pobytu. Dopiero wówczas, gdyby wskazana miejscowość znajdowała się poza granicami Polski, zaistniałaby podstawa do zastosowania art. 45 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2009 r., II CO 25/08, niepubl.).

W piśmie z 21 marca 2023 r. powódka podała, że obie strony posiadają stały meldunek w Polsce i przebywają w Niemczech w celach zarobkowych. Na wezwanie sądu do wskazania, od kiedy strony mają zwykły pobyt w Niemczech (tzn. przebywają w Niemczech bez zamiaru stałego pobytu), powódka wskazała w piśmie z 24 kwietnia 2023 r., że przebywa w Niemczech bez zamiaru stałego pobytu od 2022 r. i posiada w Niemczech meldunek, natomiast nie posiada informacji na temat szczegółów pobytu pozwanego w Niemczech.

Wobec takich twierdzeń konieczne jest wyjaśnienie przez Sąd, czy pobyt pozwanego w Niemczech ma charakter trwały. Okoliczność, że strona okresowo przebywa poza granicami kraju, nie oznacza, iż pobyt ten ma charakter trwały (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2019 r., III CO 96/19, niepubl.). Zważywszy przy tym, że w zwięzłym uzasadnieniu pozwu powódka podała, że pozwany często wyjeżdżał służbowo za granicę, wskazanie równocześnie jego adresu do korespondencji na terytorium Niemiec, nie może być rozstrzygające dla ustalenia charakteru pobytu pozwanego za granicą, skoro jednocześnie powódka twierdzi, że nie posiada informacji na ten temat, a tym samym nie potwierdziła, aby to poza granicami kraju pozwany miał miejsce zwykłego pobytu.

W tych okolicznościach wystąpienie do Sądu Najwyższego w trybie art.45 k.p.c. należało ocenić jako co najmniej przedwcześnie.

(K.L.)

[ms]

